

HET BOEK VAN DE WEEK.

Een van de vele middelen, die hier te lande worden aangewend om kennis aan te kweeken van het Indische land, de Indische menschen, toestanden en verhoudingen, om belangstelling te wekken voor het rijke en schoone bezit dat ons land in zijn koloniën heeft en het streven aan te moedigen, daar een levenscarrière te zoeken en alzoo mede te werken tot versterking van den band, die Indië en Nederland bindt, is het boek, dat in beschrijving, afbeelding of verhaal van Indië vertelt, het „boek over Indië“ dus.

Dat boek over Indië behoort tot alle perioden van ons volksbestaan, heeft ook in alle tijden geïnteresseerde lezers gevonden.

Zeer veelvuldig is het in onze dagen. De snellere verkeersmiddelen hebben een Indisch tourisme mogelijk gemaakt en tal van menschen zijn naar het verre land gereisd, om te zien, hun kennis aan de werkelijkheid te toetsen en indrukken op te doen. Met de velen, die er hebben gearbeid en het Indische leven hebben kennen in de verhoudingen waarmede zij in contact kwamen, hebben verschillende van deze touristen hun waarnemingen te boek gesteld en de steeds meer geperfectioneerde fotografie maakte het hun mogelijk ook anderen te doen zien wat ze zelf hebben aanschouwd en in bewondering hebben genoten. Zoo is ontstaan een schat van boeken over Indië, in haar voortdurende vermeerdering steeds grooter en belangrijker. Men kent h.v. het prachtwerk van Exc. H. Colijn, Traub's boek „Nederland in de Oost“, Visserings beschrijvingen van „Een Reis door Oost-Java“ of „Het land van J. Pz. Coen“, Nieuwenkamp's „Zwerftochten op Bali“, Horstings „Zwerftochten door Indië“ en zoo vele meer. Nog onlangs verschenen „Indië in Woord en Beeld“, een plaatwerk in folio-formaat met onderschriften, en „Een kunstreis in de tropen“ van Poortenaar v. Vladeracken als twee vooral door hun afbeeldingen uitmuntende bijdragen tot deze lectuur.

Het nieuwste boek van deze soort is „Indië en Jong Nederland“, verzameld en ingeleid door Dr C. P. Gunning, met een aanbevelend woord van Z. Exc. Dr J. C. Koningsberger, Minister van koloniën,¹⁾ en op deze uitgave willen we als „boek van de week“ de aandacht vestigen.

Wat dit boek wil wordt in den ondertitel aldus aangeduid: „bijdragen uit veler pen, bedoende ons opgroeiend geslacht Indië beter te doen kennen en begrijpen“, en Dr Gunning, de samensteller, zet in een „Ter Inleiding“ deze bedoeling nader uiteen. „De tegenwoordige gebeurtenissen in het Oosten, geweldig van aard en omvang, zijn de hoodschappers, dat over Indië een nieuwe dag komen gaat. En die nieuwe dag stelt ons, vooral het opkomend geslacht, voor een nieuwe taak. De politieke band met Indië zal in de toekomst steeds losser worden, maar des te meer moet de culturele band worden versterkt, want die culturele band is de eenige, die blijven kan. Op deze nieuwe taak moeten wij ons instellen en daartoe is allereerst noodig diepere kennis van het land en zijn bewoners, bevrijding van allerlei factoren (vooroordelen, rassenwaan, oppervlakkige kennis e.d.), die al te licht de verhouding tusschen de volkeren beheerschen, vooral in een koloniaal gebied“. Beter begrijpen is de eisch, die de aanlichtende toekomst stelt, beter begrijpen als grondslag voor een nieuw koloniaal sentiment.

In die richting dan wil dit boek brengen en daarom richt het zich juist tot jonge menschen, allereerst tot hen, die straks een werkkring in Insulinde hopen te vinden, opdat zij beter toegerust hun toe-

komst tegemoet kunnen gaan, maar dan ook tot hen, die in het moederland blijven. Want die nieuwe taak in Indië vraagt de kracht van onze gansche natie. Geheel jong-Nederland moet in deze zaak worden betrokken, omdat het begrijpen en vertrouwen, waarnaar de nieuwe koers zich zal moeten richten, niet in Indië alleen, maar ook in Nederland moet worden gewekt.

Het boek vormt niet een aaneengesloten geheel, is niet de beschouwing van één man. 't Gestelde doel kon te beter worden bereikt, als verschillende terzake kundige menschen zouden medewerken. En naar dat project werd het samengesteld uit een twintigtal bijdragen, alle van menschen, die in de zaken waarover ze schrijven, in 't bijzonder thuis zijn.

Ik kan natuurlijk niet den inhoud van al deze stukken resumeren en nog minder al de hier verstrekte gegevens naar hun waarde behandelen. Maar dat is ook niet noodig. Een simpel overzicht van de rijke verscheidenheid van onderwerpen is ruim voldoende, om een indruk te geven van wat dit boek biedt en om te doen verstaan, hoezeer de rustige lectuur een verrijking beteekent zal voor kennis en inzicht voor ieder, die met belangstelling leest.

Dr Gunning zelf opent de rij met „Indrukken van mijn reis naar Nederlandsch Indië“, een beschrijving van den tocht over zee met een moderne mailboot. Min of meer als tegenhanger hoort daarbij het volgende stuk de „Geestige en Vermeckelijke Reys-beschrijvinge van de heer Aernout van Overbeke, naar Oost-Indiën gevaren voor Raet van Justitie, in den Jare 1668“. Dan volgt een beschouwing over „De Natuur in Indië“ door Dr E. C. J. Mohr, een zeer interessante teekening van het oerbosch in zijn geheimzinnige grootheid. Dr D. A. Rinkes vertelt iets „Hij het leven der Europeanen in Indië“, over kleeding, voedsel, huisraad, woninginrichting, de steden en hun verkeer, werkzaamheden en ontspanningen. Als een soort tusschengerecht wordt dan aangeboden een verhaal over „Sjerenwadenrennen op Madoera“, als proeve van Indische folklore uit het „Weekblad voor Indië“ overgenomen. Geheel weer op het doel ingesteld is het artikel dat na deze „verfrissing“ den lezers wordt voorgelegd „Iets over de inheemsche bevolking voornamelijk van Java“, een instructieve en belangrijke bijdrage van den taalgeleerde vanwege het Ned. Bijbelgenootschap op Java, Dr H. Kraemer. Precies in het kader van 't boek passend en daarom een zeer gewenscht stuk is „De Jeugdbeweging in Indië“, geschreven door den Secretaris voor het jeugdwerk der N.C.S.V. in Indië, Dr C. L. van Doorn. De jeugdbeweging in Indië is in opkomst, heeft daardoor zeker de bezwaren van alle beginwerk, zooals de schrijver aantoont, maar wint gestadig veld en neemt ook toe in kracht. In de vervulling van de nieuwe taak, die immers de samensteller van dit boek ziet, zal dit jeugdwerk een zeer groote en beteekenende plaats moeten innemen; daarom is het nuttig en noodig, dat de sympathie van allen er voor wordt opgewekt. Een kort verhaal weer, over „Een tocht naar den Smeroe-krater“, vormt den overgang naar het opstel van Prof. Dr N. J. Krom over „De beteekenis en de verzorging der Indische oudheden“, waarin het zeer beschafte karakter der Indische kunstwerken op interessante wijze wordt aangetoond en de culturele waarde dier monumenten wordt ontvouwd. Dan volgen een enthousiast verslag van Drs Jur. Haak over den eersten tocht van leden der Vereeniging Jan Pieterszoon Coen (die, op initiatief van Sir Henri Deterding, Hollandsche jongelui in de gelegenheid stelt een reis naar Indië te maken om „door eigen aanschouwing ons Oost-Indië (hen te leeren kennen“) getiteld, „Reisbrief van den eersten

J.P.C.-tocht“ en een verhaal over „Een gevecht op leven en dood, met een octopus“ (soort inktvisch) overgenomen uit „De Indische Post“. Weer direct naar het doel van den bundel georiënteerd is het stuk van den Controleur H. J. van Mook over „De Taak van het Europeesch en het Inlandsch Bestuur“ en het artikel, dat vooral voor studeerende jongelui van beteekenis is „Iets over het werk van den Ingenieur in Ned. Indië“ door Ir F. T. Mesdag. Nog eens volgen voor de afwisseling een drietal verhalende bijdragen: „Een Olifantenjacht in de lampong“, „Een uitstapje naar de Petroleumvelden op Borneo (gemaakt door het bovengenoemd J.P.C. leden-geselschap en „Herinneringen van een Wood-looper“. Een voor jong-Nederland vooral beteekenende bijdrage is: „In de cultures“ van Dr E. C. J. Mohr en het slot is een lyrisch stuk van den dichter Noto Soeroto over: „Nederland en het ontwaken van Indonesië“.

Deze slotbijdrage vat nog weer eens de bedoeling van het boek samen in een beschouwing over „de nieuwe taak“ (in aansluiting bij de ontwakende inlanders), die op „wederzijdsch begrip, wederzijdsche waardeering, wederzijdsche eerbiediging en samenwerking tusschen Nederlanders en Indonesiërs“ zal moeten en alleen zal kunnen rusten.

Zoo is de inhoud van dit rijke boek, „elck wat wils“ biedend en, zooals Dr Gunning zegt, naar het motto „verscheidenheid verheugt“ met verhalen geïllustreerd. Bovendien is het verlicht met 54 fotografieën, zorgvuldig gekozen opnamen van allerlei aard, die den indruk der verschillende artikelen verlevendigen en versterken. Gezien de bedoeling en, wat meer zegt, de voortreffelijke effectueering van het doel, (de toon van de meeste stukken is die, welke den jongen mensch boeit) gezien ook de kostelijke veelheid van interessante mededeelingen betreffende een voor ons land bij uitstek belangrijke aangelegenheid: de juiste exploitatie van ons koloniaal gebied, mogen we dit boek een verheuging noemen, waard om aan al onze jonge menschen ter lezing te worden aanbevolen.

C. T.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Reeds lang zagen we in de Amerikaansche bladen uit naar een artikel over het fundamentalisme in zijn huidige fase, dat ook onze lezers zou kunnen oriënteren. Wij vonden wel interessante artikelen, maar die zouden voor onze menschen te veel uitleg vorderen. Wij hadden dan ook het plan opgevat zelf een artikel samen te stellen, maar daar bracht „De Rotterdammer“ een Amerikaanschen brief van den onder ons welbekenden Prof. van Andel. Wij willen dien hier overnemen. Want wij zouden het niet zoo goed kunnen zeggen als hij. Misschien voegen we er later nog iets aan toe.

Voortzetting van den strijd der Fundamentalisten.

Twee gebeurtenissen van belang hebben sedert enkele weken onze aandacht bezig gehouden in betrekking tot den grooten strijd tusschen Fundamentalisten en Modernen.

De eerste gebeurtenis is een onderzoek door een Presbyteriaansch synodale commissie naar toestanden in het Princeton Seminarie.

De aanleiding daartoe was als volgt: Door het curriculum van Princeton, — een groep mannen, die welbewust partij hebben gekozen voor de waarheid en er strijd en moeite voor over hebben — was in 1924 benoemd de bekende prediker Clarence Mac Cartney, indertijd de kloekste voorzitter van de in meerderheid fundamentalistische synode van Grand Rapids. Deze militante en heldige figuur zou professor worden in de apologetiek, vooral nu een gewichtig

der antwoorden; een vervolg is nimmer verschenen. Zeer veel van de door Voetius behandelde dogmatische leerstof is echter verwerkt in de vijf deelen zijner Disputationes Theologiae selectae, d.w.z. Uitgelezen theologische disputationen, die tusschen 1648 en 1669 zijn verschenen. Heeft hij alzoo geen volledige systematische dogmatiek gepubliceerd, zijn leerling en opvolger Petrus van Mastricht, die volkomen geestverwant met hem was, deed het wel. Diens in het Latijn geschreven Dogmatiek is in den loop der achttiende eeuw in het Nederlandsch overgebracht en heeft met het Mergh der Godtgeleertheit van Johannes à Marck en Brakels Redelijke Godsdienst, tot op de herleving der Gereformeerde beginselen in onzen tijd, als het ware de schatkamer gevormd, waaruit ons volk, dat bij zijne „oude schrijvers“ leefde, zijne kennis van de Gereformeerde Dogmatiek in Voetiaanschen geest kon opdoen.

De resultaten van zijne studiën op het gebied van het Kerkrecht werden door Voetius nadergelegd in de vier banden zijner Politica Ecclesiastica, waarin hij handelt over „de gewijde wetenschap van het besturen der zichtbare kerk“, door hem gedefiniëerd als „eene vereeniging van geloovigen, vrijwillig aangegaan ter onderlinge oefening van de gemeenschap der heiligen of ter onderlinge mededeeling van die dingen, welke betrekking hebben op de zaligheid“. Het eerste stuk verscheen in 1663, het laatste in 1676, het jaar van

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN

Gisbertus Voetius

XIII¹⁾. Wetenschappelijke arbeid als Hoogleraar.

Een wakker heraut voor de Gereformeerde bejdenis en de Gereformeerde levenspraktijk heeft Voetius zich bij uitstek getoond in zijn academisch onderwijs. In vele zijner wetenschappelijke werken vinden wij den neerslag van wat hij op zijne colleges behandelde. Ten behoeve zijner studenten gaf hij in 1644 een breedvoerig overzicht uit van de litteratuur, die een godgeleerde behoorde ten dienste te staan, en zeven jaren later voegde hij aan den tweeden druk daarvan een hoofdstuk toe, waarin hij den studiegang van een student in de theologie teekende, welke hij, na eene driejarige propaedeuse, op vier jaren stelde. In dezen vorm telde het boekje 700 bladzijden in duodecimo, welk klein formaat vermoedelijk was gekozen, opdat de studenten het gemakkelijk bij zich zouden kunnen dragen. Onder den eenvoudigen titel Exercitia et Bibliotheca Studiosi Theologiae bood het feitelijk eene volledige Encyclopaedie der Theologie. Men ziet er uit hoe breed — bijna afschrikwekkend breed — de schrijver de studie opvatte. Nadat in het laatst der zeventiende eeuw

in Duitschland nog een paar drukken waren verschenen, geraakte het in volstrekte vergetelheid, totdat in 1874 de Doopsgezinde bibliograaf en kerkhistoricus, Dr Chr. Sepp, er voor het eerst weder de aandacht op vestigde. Dr Kuyper heeft het werk gekenschetst als den afsluitenden Encyclopaedischen arbeid der oudere Gereformeerde theologen, en daarbij er op gewezen, dat ook Voetius, al stelde hij theoretisch de dogmatiek nog op den voorgrond, in de praktijk de studenten liet beginnen met de bibliologische vakken: de studie der Heilige Schrift. Door geleerden, die den auteur minder welwillend gezind waren, zijn reeds bij zijn leven, en ook later, met zekeren wellust de fouten opgespoord, die in de opgave van de titels der duijzende door hem vermelde boeken zijn ingeslopen; alsof men bij den toenmaligen stand van het wetenschappelijk materiaal mocht verwachten, dat zulk een werk feilloos zou kunnen zijn. Terecht heeft dan ook Dr Sepp er op gewezen, dat de litteratuuropgaven van blijvende waarde zijn.

Bij zijn onderwijs in de dogmatiek gebruikte de hoogleraar de bestaande handboeken, voornamelijk de Synopsis der Leidsche professoren, welke in 1881 nog eens door Bavink is uitgegeven. Zelf een leerboek voor de dogmatiek samen te stellen, achtte hij overbodig werk: hij wilde niet overdoen, wat anderen reeds goed gedaan hadden. Slechts gaf hij in 1643 het eerste stuk uit van een Syllabus problematum theologicorum, een lijst van godgeleerde vraagstukken, zon-

¹⁾ Bij het artikel Hoogleraar en predikant is ten onrechte het rangcijfer XIII weggelaten.

vak.
voor
daar
hous
Carn
Griek
strijd
ontha
een
He
celom
dente
de m
gehee
de fa
Dr A
van
bij
der
te
gesche
dat e
moete
Steph
ook
liber
woor
beste
of lie
verse
als
om
keidel
etter
Op
pids
de e
achte
om
van
moes
optr
weid
aller
sleep
onder
stoni
moete
dan y
we o
niet
we o
geest
gehee
cent
doch
dropp
hijna
ook
wille
De
in he
damer
geen
De s
listen
tante
laate
behul
Toe
brak
vecht
Steph
van h
hij Dr
noemi
motie
wijzen
toesta
eigena
sie is
en ha
in
haar
van f
gebou

des sch
omgebo
rijken
dezer s
haling
ten van
niet te
aore
schen g
Voetius,
mogelijk
voorbee
de kerk
ter spr
gewijd;
vrouwen
wel te b
lich w
toch so
bare be
vraag, o
tuur is.
toeles
Voetius
steracht
bladzij
voort. E
orkent b
ontzett

²⁾ Een